

PAŽYMA Nr. NV-		2022-04-25		
ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-22-734 – TAP-22-741 TAIS-22-4554(2)		LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS PADĖTIES“ NR. IX-2206 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS NEĮGALIŲJŲ SOCIALINĖS INTEGRACIJOS ĮSTATYMO NR. I-2044 1 STRAIPSNIO IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS RINKLIAVŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1725 6, 6¹, 7 IR 8 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠALPOS PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I-675 1 STRAIPSNIO IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS TIKSLINIŲ KOMPENSACIJŲ ĮSTATYMO NR. XII-2507 1 STRAIPSNIO IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 30¹, 56¹ IR 57 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1336 15¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS INVESTICIJŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1312 13¹ IR 15⁵ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSULINIO STATUTO 23 IR 26 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSULINIO MOKESČIO ĮSTATYMO NR. I-509 3, 5 IR 6 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO PROJEKTO (ĮSTATYMŲ PROJEKTAI)		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Taip	Vidaus reikalų ministerija (kartu su SADM)	Nesvarstyta	Svarstyti TAP

DALYKINIS VERTINIMAS	Siūlomos pagrįstos priemonės, kurios padės išspręsti nustatytą problemą	Taip
	Siūlomas sprendimas pagrįstas įrodymais (duomenimis, faktine informacija)	Taip
	Teisės akto projektas parengtas laikantis Vyriausybės darbo reglamento reikalavimų dėl derinimo subjektų, terminų, projekto lydimosios medžiagos	Iš dalies
	Teisėkūros procesas buvo įtraukus, užtikrinant tinkamą suinteresuotų asmenų informavimą ir dalyvavimo sąlygas	Taip
TEISINIS VERTINIMAS – TEISĖS GRUPĖS PASTABOS	Teisės grupės pastabos Įstatymų projektų rengėjams bus pateikiamos darbo tvarka.	

PROJEKTO TIKSLAS	Įstatymų projektais siekiama atliepti trūkstančių profesijų darbuotojų pritraukimo į Lietuvą iššūkius: palengvinti trečiųjų šalių piliečių (ypač aukštos kvalifikacijos specialistų) įdarbinimą Lietuvoje, paprastinti migracijos procedūras, mažinti administracinę naštą užsieniečiams, darbdaviams ir valstybės institucijoms. Taip pat tikslinti nuostatas dėl laikinosios apsaugos suteikimo (dėl iš Ukrainos perkeliama asmenų).
SPRENDŽIAMA PROBLEMA	Įstatymų projektai (ypatingai Užsieniečių teisinės padėties įstatymas (UTPI)) parengti atsižvelgiant į Lietuvos verslo tarybos identifikuotas problemas migracijos srityje – bendrą situaciją vidaus darbo rinkoje, darbuotojų (ypač aukštos kvalifikacijos) trūkumą, sudėtingas migracijos procedūras – ir Verslo tarybos siūlymų tarpinstitucinio vertinimo rezultatus. Šiuo metu esamas teisinis reguliavimas išlieka sudėtingas ir nesudaro galimybių visiems

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

	<p>užsieniečiams kreiptis dėl dokumentų išdavimo (leidimų laikinai gyventi) nuotoliniu būdu, leidimų laikinai gyventi išdavimo terminai siekia nuo 1 iki 4 mėn.; taip pat draudžiama Lietuvoje įdarbinti užsieniečius pagal laikinojo įdarbinimo sutartis, tam tikroms užsieniečių grupėms nustatyti darbo patirties ir kvalifikacijos reikalavimai, ribojimai dirbti (pvz., bakalauro studentams) ar keisti darbdavį, atsivežti šeimos narius ir kt.</p> <p>Nors migracijos procedūros aukštos kvalifikacijos specialistams nuosekliai lengvinamos, tačiau didžioji dalis į Lietuvą atvykstančių užsieniečių iš trečiųjų šalių dirba žemos ir vidutinės kvalifikacijos darbus, Mėlynoji kortelė, liudijanti aukštą atvykstančio užsieniečio kvalifikaciją, 2020 m. išduoda tik 289 asmenims (Migracijos departamento duomenys, 2020).</p>
--	--

POREIKĮ KEISTI REGULIAVIMĄ INDIKUOJANTYS SUBJEKTAI IR (AR) ŠALTINIAI	DUOMENYS / ĮRODYMAI
Vyriausybės programa	VPNĮP veiksmas Nr. 5.3.6 „Parengti įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ ir kitų susijusių įstatymų pakeitimo įstatymų projektus, siekiant pritraukti į Lietuvą aukštos profesinės kvalifikacijos specialistus bei sukurti jiems patrauklią imigracijos sistemą“
ES teisinis reguliavimas	Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2021/1883 dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir apsigyvenimo siekiant dirbti aukštos kvalifikacijos darbą sąlygų, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2009/50/EB, kurios nuostatas į nacionalinę teisę Europos Sąjungos valstybės narės turi perkelti iki 2023 m. lapkričio 18 d.
Suinteresuotų grupių interesai	Lietuvos verslo tarybos 2021 m. rugsėjo 24 d. raštu identifikuotos problemos migracijos srityje ir jų tarpinstitucinio vertinimo rezultatai
Lietuvos verslo tarybos ir Premjerės 2022 m. vasario 3 d. susitikimo atmintinė	Nustatytas prioritetas migracijos srityje – techninių galimybių sudarymas ilgalaikio buvimo Lietuvoje dokumentus gauti užsieniečiams dar būnant užsienyje naudojantis atrinkto Išorės paslaugų teikėjo paslaugomis, o prašymus teikiant per MIGRIS informacinę sistemą. Reikiami informacinių sistemų pokyčiai, išorės paslaugų teikėjo atranka turi būti atliekami lygiagrečiai rengiant UTPĮ keitimą, tam skiriant papildomų valstybės biudžeto lėšų.

SIŪLOMOS PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS
<p>Siūlomos priemonės atliepia Lietuvos verslo tarybos siūlymus migracijos srityje, taip pat prisideda prie migracijos procedūrų paprastinimo, administracinės naštos mažinimo taip sudarant prielaidas konkuruojant dėl darbo jėgos ir tiesioginių užsienio investicijų (TUI) pritraukimo su kitomis regiono valstybėmis.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nuo 2023 m. sausio 1 d. sudaroma galimybė visiems užsieniečiams dėl leidimų laikinai gyventi išdavimo kreiptis nuotoliniu būdu – esant užsienyje (per atrinktą išorės paslaugų teikėją); - Vienu mėnesiu trumpinami leidimo laikinai gyventi išdavimo užsieniečiams terminai (atsižvelgus į atskiras užsieniečių kategorijas leidimas laikinai gyventi Lietuvoje bus išduodamas nuo 1 iki 3 mėn.); - Sudaroma galimybė darbdaviams lengviau įsivežti užsieniečius iš trečiųjų šalių: mažinami jų darbo patirties ir kvalifikacijos reikalavimai: nustatomos alternatyvos darbdaviams pasirinkti, kokie užsieniečiai darbuotojai labiau tiktų numatomoms funkcijoms atlikti – ar turintys tinkamą kvalifikaciją ar turintys darbo patirtį, ar tie, kuriems darbdavys mokės vidutinį šalies darbo užmokestį. Taip pat naikinamas Patvirtintų įmonių sąrašas; - Perkeliama Mėlynosios kortelės direktyvos nuostatas keičiama aukštos profesinės kvalifikacijos sąvoka;

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

<ul style="list-style-type: none"> - Siekiant sudaryti darbdaviams sąlygas pritraukti daugiau vidurinės grandies aukštos profesinės kvalifikacijos darbuotojų ir lanksčiau struktūruoti užsieniečių darbo užmokestį, nuo 1,5 iki 1,2 mažinamas minimalus darbo užmokesčio dydis (BDU), kurį įsipareigoja mokėti darbdavys; - Nuo 2023 m. liepos 1 d. naikinama galimybė išduoti nacionalines vizas darbo pagrindu – vietoje jų bus išduodami leidimai laikinai gyventi darbo pagrindu (taip mažinama administracinė našta ir taupomi atvykstančių užsieniečių ir Lietuvos darbdavių finansiniai kaštai); - Lengvinamos sąlygos ir mažinama administracinė našta į Lietuvą atvykstantiems užsieniečiams, baigusiems studijas/profesinį mokymą Lietuvoje (ne vėliau nei prieš 10 metų), paprastinamos užsieniečių atvykimo stažuotis sąlygos, sudaroma galimybė dirbti visą darbo dieną bakalaurą studijuojantiems studentams; taip pat sudaroma galimybė užsieniečiams (be šiuo metu esančio 2 metų ribojimo) atsivežti šeimos narius (šeimų susijungimo atveju); - Sudaromos galimybės dirbti užsieniečius pagal laikinojo įdarbinimo sutartis laikantis UTPI nustatytų saugiklių (esamas teisinis reglamentavimas laikinojo įdarbinimo įmonėms dirbti užsieniečius draudžia); - Įteisinamos palankesnės užsieniečių laikinosios apsaugos nuostatos; - Įteisinamos kitos teikiamų Įstatymų projektų nuostatos, lengvinančios migracijos procedūras ir mažinančios administracinę naštą asmenims, verslui ir valstybės institucijoms, taip pat nustatančios finansines lengvatas kreipiantis dėl dokumentų išdavimo. 	
Kitos svarstytytos alternatyvios priemonės	Alternatyvios priemonės nesvarstytytos
Gerosios užsienio šalių taikomos praktikos	Aukštos kvalifikacijos specialistai labiau linkę rinktis šalis, kuriose migracijos procedūros yra lanksčios, aiškios, ir darbo jėgos pritraukimas ir išlaikymas laikomas viena prioritetinių konkurencingumo skatinimo veiklų. Pasaulio talentų konkurencingumo indekse, kuris vertina šalių gebėjimą konkuruoti dėl talentų, Lietuva tarp ES valstybių užima tik 19 vietą ir ženkliai atsilieka nuo šalių lyderių: Švedijos, Austrijos, Vokietijos, Belgijos.

SPRENDIMO ĮGYVENDINIMO KAŠTAI

<p>UTPI projekto pakeitimų, kurie įsigalios 2023 m. sausio 1 d. (galimybė užsieniečiams prašymą dėl leidimo laikinai gyventi pateikti ir atsiimti per išorės paslaugų teikėją) bei sutrumpinti dokumentų išdavimo terminus 1 mėnesiu, įgyvendinimui iš valstybės biudžeto prireiks:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 877 tūkst. eurų (įsteigti 53 darbuotojų, nagrinėjančių prašymus, etatus: 2022 m. gruodžio mėn. – 74 tūkst. eurų, 2023 m., 2024 m., 2025 m. po 877 tūkst. eurų kasmet); • 53 tūkst. eurų įsteigti ir išlaikyti 2 Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie VRM pareigūnų etatus nuo 2023 m. (2023 m., 2024 m., 2025 m. po 53 tūkst. eurų). <p>UTPI projekto pakeitimų, kurie įsigalios 2023 m. liepos 1 d. (galimybė prašymus išduoti nacionalines vizas pateikti tik Migracijos departamentui (tiesiogiai arba per IPT), įgyvendinimui iš valstybės biudžeto prireiks:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 30 tūkst. eurų MIGRIS plėtros paruošiamiesiems darbams 2023 m. (N.VIS techninės specifikacijos parengimo pirkimas); • 441 tūkst. eurų (25 darbuotojų, nagrinėjančių prašymus, etatams įsteigti: 2023 m. birželio – gruodžio mėn. – 257 tūkst. eurų, 2024 m., 2025 m. po 441 tūkst. eurų kasmet); • 50 tūkst. eurų naujų darbo vietų įrengimui 2023 m. (25 vnt.); • 970 tūkst. eurų MIGRIS plėtros darbams 2024 m.; • 100 tūkst. eurų MIGRIS palaikymo ir plėtros darbams (2023 m., 2024 m., 2025 m. po 100 tūkst. eurų kasmet). <p>2022 m. MIGRIS plėtra ir naujų funkcionalumų sukūrimas bus finansuojami ES fondų lėšomis (270 tūkst. eurų).</p> <p>Nuo 2022 m. rugpjūčio 1 d. įsigaliojus UTPI projekto nuostatoms dėl užsieniečių laikinojo įdarbinimo ir Valstybinei darbo inspekcijai stiprinant laikinojo įdarbinimo įmonių kontrolę, tam reikės 5 papildomų pareigybių (apie 150 tūkst. eurų nuo 2023 m.).</p>	
Papildomų lėšų poreikis įgyvendinti teisės aktą	Papildomų lėšų poreikis nurodytas aukščiau: pažymėtina, kad papildomas finansavimas būtinas užtikrinant UTPI projekte numatytų pokyčių įgyvendinimą ir turi būti svarstomas per 2023 m. biudžeto derybas.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

Ūkio subjektams, gyventojams, valstybės ir (ar) savivaldybių institucijoms ir įstaigoms sukuriamą administracinę naštą	Numatomas poveikis valstybės institucijoms rengiant ir priimanč UTPI ir kartu teikiamų Įstatymų projektams įgyvendinti reikalingus įgyvendinamuosius teisės aktus (LRV nutarimus, ministrų/įstaigų vadovų įsakymus).
Prisitaikymo sąnaudos ūkio subjektams, gyventojams	Poveikis piliečių ir ūkio subjektų administracinei naštai nenumatomas.

SPRENDIMO ĮGYVENDINIMO NAUDOS

Priėmus Įstatymų projektus bus sudarytos prielaidos kokybiniam pokyčiui migracijos srityje lengvinant ir paprastinant procedūras, mažinant administracinę naštą, atliepianč iššūkius darbo rinkoje, taip pat lengviau pritraukiant aukštos kvalifikacijos specialistus (jų pritraukimas sudaro prielaidas gerinti investicinę aplinką, įmonių plėtrą, įgauti konkurencinį pranašumą konkuruojant dėl TUI pritraukimo su kitomis regiono valstybėmis). Be to, aukštos profesinės kvalifikacijos specialistų pritraukimas ir išlaikymas yra būtina sąlyga vystant prioritetinius ekonomikos sektorius (gyvybės mokslų, inžinerinės pramonės, IRT sektorius).

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Projektas derintas su socialiniais-ekonominiais partneriais (Lietuvos verslo tarybos nariais, profesinių sąjungų atstovais, kitais socialiniais-ekonominiais partneriais (Fintech Hub, LINAVA, Lietuvos laisvosios rinkos institutu).

Konsultacijų su visuomene rezultatai	UTPI projektas TAIS paskelbtas pastaboms gauti nuo kovo 23 d. iki balandžio 7 d. imtinai; taip pat 2022 m. kovo 29 d. pristatytas Trišalėje taryboje, 2022 m. balandžio 11 d. LRS (J. Džiugelio darbo grupėje).
--------------------------------------	---

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektai derinti su SADM, TM, FM, URM, EIM, ŠMSM, Migracijos departamentu, Užimtumo tarnyba, Policijos departamentu, Valstybės saugumo departamentu, Valstybės sienos apsaugos tarnyba. Patikslinti Projektai su išvadų rengėjais papildomai derintas darbo tvarka.

KITI DALYKINIO VERTINIMO ASPEKTAI

Iki 2023 m. sausio 1 d. **turi būti išspręstas papildomo finansavimo skyrimas** sklandžiam UTPI projekte numatytų nuostatų įgyvendinimui.

UTPI įsigaliojimo terminai. Numatoma, kad UTPI įsigalios 3 etapais: 2022 m. rugpjūčio 1 d. **visos nuostatos**, išskyrus toliau išvardintas; 2023 m. sausio 1 d. įsigalios nuostatos dėl prašymų išduoti leidimus laikinai gyventi per išorės paslaugų teikėją; 2023 m. liepos 1 d. įsigalios nuostatos dėl vizų išdavimo per Migracijos departamentą.

Teikti svarstyti TAP ir LRV posėdžiui (jei TAP metu nenumatyta kitaip).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Agnė Kavaliauskienė
Strateginių kompetencijų grupės patarėja